

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147, ет.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
<http://wwf.bg>

Изх №109/19.05.2023

На вниманието на кметовете на населени места, намиращи се в близост до местообитания на мечки.

Уважаеми г-н/г-жо кмет,

Обръщаме се към вас във връзка със зачестилите случаи на навлизане на мечки в населените места и нанасяне на щети върху имуществото на местните хора. Бихме искали да Ви предоставим повече информация за причините за тези инциденти, мерките за тяхното предотвратяване и процедурата, предвидена от закона, за предоставяне обезщетения на засегнатите лица.

Представяме Ви в синтезиран вид законовата база и основните стъпки от тази процедура, които изготвихме със съдействието на експерти от РИОСВ Смолян (Георги Георгиев), които имат дългогодишен опит в идентифициране на щетите от мечки.

Причините. През пролетта и началото на лятото е размножителният сезон на мечките. По това време едрите мъжки могат да прогонят младите животни, както и майките с малките от централните части на местообитанията към периферията. Там животните стават по-видими за хората, навлизат в покрайнините на населените места и създават грешно впечатление за нарастваща численост на популацията. Вече доближили се до хората, животните биват привлечени от леснодостъпната храна в дворовете и се стига до конфликтните ситуации, които наблюдаваме.

Предпазни мерки, които могат да бъдат приложени. Макар да не гарантират напълно опазването на имуществото, те значително намаляват вероятността за щети и инциденти:

- ❖ Обезопасяване на кошарите за нощуване на домашни животни, пчелните кошери и овощните дървета извън населените места (напр. инсталиране на електропастири, огради, качване на кошери на платформи);
- ❖ Недопускане на паша на домашен добитък без пастир;
- ❖ Задължително използване на обучени кучета за охрана при пашуване на добитъка;
- ❖ Използване на плашещи и отблъскващи средства (електропастири, мигащи светлини, издаващи шум устройства и др.);
- ❖ Недопускане нерегламентирано изхвърляне на храни, хранителни отпадъци и умрели животни

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147, ет.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

- ❖ Събиране на окапалите плодове в населените места в местообитания на мечки, за да не привличат мечките; ако не се използват да бъдат депонирани на определените за целта места извън селищата.

Прилагането на предпазни мерки предотвратява привикването на мечките към леснодостъпна храна и превръщането им в проблемни мечки. Проблемните мечки са животни, които:

- Приближават населени места като бягат или не при приближаване на хора;
- Позволяват приближаване на хора до 15 м преди да избягат;
- Повреждат селскостопанско имущество, нападат домашни животни и разрушават кошери с не взети и с взети превантивни мерки извън населените места;
- Нападат и/или убиват домашни животни в непосредствена близост или в рамките на населеното място, при липса на хора в района и при наличие на хора;
- Извършват фалшиво нападение към човек;
- Нападат човек и причиняват наранявания или смърт.

Ако въпреки взетите предпазни мерки се стигне до щети от мечка, собствениците на увреденото имущество имат право да получат обезщетение от Министерството на околната среда и водите, тъй като мечката е защитен вид и убиването на екземпляри е забранено от закона. Процедурата за това е следната:

I. Потърпевшото лице или кметът на населеното място уведомява директора на Регионалната дирекция по горите (РДГ), на чиято територия е установена щетата чрез заявление в свободен текст в деня на откриване на щетата или в първия следващ работен ден.

II. Директорът на РДГ назначава комисия за установяване на щети, причинени от дивеча, в състав:

1. Представител на ТП ДГС/ДЛС;
2. Представител на общинската администрация;
3. Представител на стопанисващия дивеча;
4. Ощетеното лице;
5. Представител на съответната РИОСВ (напрл—Смолян, Хасково, Стара Загора и т.н);
6. Други лица имащи отношение към подаденото заявление.

III. Комисията извършва оглед на терен, определя размера на щетата, определя размера на обезщетението (на база пазарни цени или налични документи за покупка) и изготвя протокол;

1. Протоколът се предоставя на членовете на комисията;
2. Копие от заявлението на ощетеното лице и заверено копие от протокола се изпраща в тридневен срок на съответното РДГ за сведение Представителя на РИОСВ, придвижва документацията до МОСВ за определяне и изплащане на компенсацията.

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147, ет.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

IV. В случай, че не може да се определи категорично причинителя на щетата, се изисква допълнителна експертиза.

V. Потърпевшото лице получава обезщетението от МОСВ по банков път срок от един месец.

Ключов момент в тази процедура е правилното определяне на причинителя на щетата, защото от това зависи:

- Коя институция ще поеме обезщетението;
- Бъдещото отношение на хората към различните видове хищници;
- Дали собственика ще бъде обезщетен.

Забележка: За да получи обезщетение собственикът трябва да е регистрирал домашните си животни или кошери. В противен случай е нужно да се приложи служебна бележка от кмета, че потърпевшето лице е собственик на кошера.

При определяне че един екземпляр кафява мечка е нанесъл повече от две щети, може да се пристъпи към процедура за издаване разрешително за отстрел по Наредба № 8 (От 12 декември 2003 г. за реда и условията за издаване на разрешителни за изключенията от забраните, въведени със Закона за биологичното разнообразие за животинските и растителните видове от Приложение № 3, за животинските видове от Приложение № 4, за всички видове диви птици, извън тези от Приложение № 3 и Приложение № 4 и за използване на неселективните уреди, средства и методи за улавяне и убиване от Приложение № 5). Разрешителното се издава от Министъра на Земеделието и в него се оказва, кой може да извърши отстрела, методите и начините за това. Контрола се поема от структурите на ИАГ и МОСВ.

От 2020 г насам ВВФ България работи активно за опазване на мечките в България. Един от начините, по които се стремим да постигнем това, е като полагаме усилия да предотвратим конфликтите с хората, популяризирайки прилагането на предпазни средства и на законови мерки.

Приложено към настоящото писмо изпращама файл с инструкции за поведение при среща с мечка, който можете да разпечатате и поставите на видно място. Оставаме на разположение за повече информация и материали. За връзка: Александър Дуцов adutsov@wwf.bg, 0888 675 948

С уважение,
Нада Тошева

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147, ет.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

Приложение 1:

Законова основа:

ЗАКОН за лова и опазване на дивеча (ЗЛОД):

Чл. 79. (1) (Предишен текст на чл. 79 - ДВ, бр. 79 от 2002 г.) Обезщетенията за щети, нанесени от дивеча в ловностопанските райони на земеделски култури, горска растителност и на домашни животни в разрешените за паша райони, се заплащат от лицата, стопанисващи дивеча.

(2) (Нова - ДВ, бр. 79 от 2002 г.) Обезщетения за щети, нанесени от кафявата мечка и корморана, се заплащат от Министерството на околната среда и водите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 45 от 2022 г., в сила от 17.06.2022 г.) Редът за установяване на щети и изплащане на обезщетения по ал. 2 се определя с наредба на министъра на околната среда и водите.

Правилник за прилагане на ЗЛОД:

Чл. 117. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Щетите, причинени от дивеча, се установяват от комисия, назначена със заповед на директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство след подаване на заявление от ощетеното лице. Със заповедта се определят лица от състава на комисията, които да извършат оглед и да изготвят протокол за нанесените щети.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава в деня на откриването на щетата или в първия следващ работен ден, при условие че може да се установи наличие на причинна връзка между увреждането и щетата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2003 г.) С протокола по ал. 1 комисията определя и размера на щетата.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2003 г.) В състава на комисията задължително се включват:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) представители на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство;
2. представител на общинската администрация;
3. лицето, стопанисващо дивеча, в чийто ловностопански район е нанесена щетата; Представител на РИОСВ.
4. ощетеното лице.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2003 г.) Копие от протокола се предоставя на лицата по ал. 4, т. 3 и

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147, ет.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

Приложение 2:

Примерна заповед от РДГ, която дава начало на процедурата:

ЗАПОВЕД

№

Гр..... дата

На основание чл.82 от Закона за лова и опазване на дивеча, във връзка с чл.117 от Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча и чл.13 ал.1 от Закон за нормативните актове

НАРЕЖДАМ:

I. Назначавам комисия за установяване на щети, причинени от дивеча, в чийто район е нанесена щетата, в състав:

7. Представител на ТП ДГС/ДЛС;
8. Представител на общинската администрация;
9. Представител на стопанисващия дивеча;
10. Ощетеното лице;
11. Представител на РИ4СВ—Смолян, РИОСВ—Хасково, РИ4СВ-Стара Загора - в случаите на щети, нанесени от кафява мечка или корморан;
12. Други лица имащи отношение към подаденото заявление за щети причинени от дивеч.

II. Уточнявам реда за разглеждане на заявление от оштетено лице за щети причинени от дивеч:

3. Заявление се подава в ТП ДГС/ДЛС в чийто район е нанесена щета в деня на откриване на щетата, или в първия следващ работен ден, при условие, че може да се установи наличие на причинна връзка между увреждането и щетата;
4. Директорът на ДГС/ДЛС сформира комисията, като свиква конкретни представители по място на извършване на щетата. Комисията извършва оглед на терен, определя размера на щетата, размера на обезщетението и изготвя протокол;
5. Протокола се предоставя на членовете на комисията;
6. Копие от заявлението на оштетеното лице и заверено копие от протокола се изпраща в тридневен срок на РДГ-..... за сведение.

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147, ет.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
<http://wwf.bg>

Настоящата заповед да се сведе до знанието на(изброяват се РЛС, СЛР, ЛС и РИОСВ, които попадат на територията на съответното РДГ) за сведение и изпълнение.

Контрола по изпълнението на заповедта възлагам на, зам. директор на РДГ-.....

.....

Директор РДГ

(подпис и печат)